Política | | Actualitzat el 27/11/2019 a les 10:53

Els alumnes de la Ribera d'Ebre són els que saben més castellà de tot Catalunya

Les proves de competències bàsiques acrediten que, tot i que arreu els estudiants tenen més domini del català a primària, les diferències pràcticament s'anul·len a totes les comarques al final de l'ESO

Nota sobre el mapa: *Clicant al requadre inferior dret, s'amaga la llegenda. Picant sobre cada comarca, es desplega el seu nom i les notes mitjanes a primària i secundària de la prova escrita de català, castellà i anglès, així com les diferències entre les notes de català i castellà i la seva variació. També es pot desplaçar o fer més o menys gran el zoom de la imatge.*

La polèmica sobre el nou posicionament del PSC en relació a la immersió lingüística ha fet renéixer el debat sobre el nivell de coneixement de català i castellà a les escoles del país. Cal reequilibrar els pesos de cadascuna en determinats territoris per garantir un domini equiparable? Els resultats de les darreres proves de competències bàsiques en les dues llengües, però, acrediten que el sistema funciona.

Les proves de competències bàsiques del curs 2017-2018, però, reflecteixen una realitat ben diferent. I és que, si bé els resultats de primària sí que són susceptiblement millors en català que en castellà en determinades comarques, sobretot de Girona, Lleida o de la Catalunya Central [primer mapa], estes diferències es reduirien molt o fins i tot es capgirarien un cop acabada l'ESO [mapa inferior]. Una evidència conforme la immersió lingüística garantiria un domini equivalent en totes dues llengües.

El català, a primària

En les proves escrites de primària, la nota mitjana de català és superior a la de castellà en totes les comarques. A les Terres de l'Ebre, la mitjana de coneixement de català és de 80.7 al conjunt de les 4 comarques, 78,1 del castellà. Una diferència, per tant, de 3,5 punts de mitjana. La comarca que presents una major diferència és la Terra Alta, amb 4,5 punts.

[noticiadiari]2/191515[/noticiadiari]
Quatre cursos més tard, en canvi, les diferències s'escurcen. A les comarques ebrenques el coneixement de català a secundària arriba a una mitjana de 84,2, mentre que de castellà és de 82,4. La diferència, per tant, no arriba als dos punts.

Les millores notes en castellà

La comarca que ha tret millor nota de castellà en les proves de quart d'ESO a tot Catalunya, a més, és la Ribera d'Ebre, seguida del Pla de l'Estany, el Maresme, el Berguedà, la Noguera, el Ripollès i la Garrotxa, per este ordre. Totes elles amb una presència important del català. Al final de l'educació obligatòria, per tant, sembla que el domini igualitari de les dues llengües està força garantit -altra cosa és l'anglès, on algunes comarques flaquegen.

El primer secretari del PSC, Miquel Iceta, va justificar la preferència per un "model plurilingüe" apel·lant a unes paraules de l'ara líder diputat i líder d'ERC a Barcelona, Ernest Maragall, que el 2006 va justificar, com a conseller d'Educació socialista, la necessitat d'una tercera hora de castellà per uns "nens d'Olot" que suposadament no sabien expressar-se en aquesta llengua. Ho feia com a cas concret d'una realitat que dibuixava en la qual, en determinats entorns molt catalanoparlants, el castellà seria poc conegut.

En aquest sentit, F. Xavier Vila, director del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació de la UB i col·laborador de la Fundació Jaume Bofill, explica que, efectivament, el coneixement de català acostuma a ser major a primària però després s'equilibra quasi sempre. "Hi ha milers de nens catalans que no saben castellà, sí, però estan tots a la Catalunya Nord", assevera, i assegura que afirmar que a Olot no en saben "és una bajanada", com acrediten les proves de competències bàsiques.

Es redueixen les diferències

A finals de secundària, exposa, "les diferències més significatives entre català i castellà s'han esvaït i aquestes ja no responen a un patró territorial clar". Hi ha, però, una "qüestió de classe social" de l'alumnat, pel que fa a la quantitat de llibres que hi ha a casa o el pes de certs sectors productius, aspectes que impacten en el coneixement i domini de les llengües.

Vila també alerta igualment, a l'hora d'abordar el debat sobre el model lingüístic, que "ja hi ha una realitat diversa pel que fa a la immersió, sobretot a la secundària", on l'ús del castellà és superior al que pertocaria sobre el paper en determinats centres en funció de les preferències i actituds de l'alumnat o el professorat. En entorns més castellanoparlants, la preeminència del català podria ser ja ara més flexible *de facto* en alguns instituts.